

EEN ZONNEBRIL STAAT BETER

„Alle Grössen decken sich zu” van Wim Vandekeybus : ode aan een vriend.

WIE DEZER DAGEN wil genieten van heftige, akrobatische dansbewegingen, kan in Antwerpen en Turnhout terecht waar het jongste „spektakel” van de Canadese choreograaf *Edouard Lock* en zijn *La La La Human Steps* te zien is. Wie meer zin heeft in de met nostalgie doortrokken „zielsbewegingsdans” van *Pina Bausch* moet kaartjes reserveren voor het komende *Holland Festival*. Daar wordt een „retrospektieve” van de choreografe uit Wup-

pertal gepresenteerd. In de nieuwe productie van *Wim Vandekeybus* zullen de invloeden van *Lock* en *Bausch* wellicht ontbreken. In die zin is „Alle Grössen decken sich zu” anders dan de zes vorige voorstellingen die hij maakte: „What the body does not remember” (1987), „Les Porteuses de Mauvaises Nouvelles” (1989), „Le Poids de la Main” (1990), „Immer das Selbe gelogen” (1991), „Her Body doesn't fit her soul” (1993) en „Mountains made of barking” (1994).

Maar over een breuk in zijn werk wil *Vandekeybus* het zeker niet hebben. Hij houdt zo al niet van de etiketten die men op zijn voorstellingen probeert te plakken. *Vandekeybus*: „Dans, teater, dans-teater... ik ben niet bezig met die genre-indeling.

Wat voor mij telt, is dat dansers niet enkel pure danstechniek demonstreren. Er moet een teatrale uitdrukingskracht zijn. Anders heeft het geen zin dat ze op een scène gaan staan.”

Maar dit keer wordt er nauwelijks gedanst. In „Alle Grössen decken sich zu” draait alles om de tekst. Die is afkomstig van *Carlo Verano*, de ex-danser die *Vandekeybus* in 1988 op de vismarkt van Hamburg leerde kennen toen hij met een Super 8-camera aan het filmen was. „Hij zette zijn hoed af, vroeg iets, trok zijn jas uit en begon voor me te dansen”, vertelt *Vandekeybus*. Hij werd niet alleen bevriend met de in 1903 geboren en zestig jaar oudere *Verano*, maar raakte ook gefascineerd door de levensdrift, de kinderlijke blijheid, de eigenzinnige fantasie van de bejaarde man, die in Hamburg op een gore flat in een soort woonkazerne hokte. *Vandekeybus* haalde de zieke *Verano* naar Brussel, waar hij in 1992 overleed.

Pas nu — drie jaar nadat *Vandekeybus* en zijn medewerkers van *Ultima Vez* de as van *Verano* boven de Noordzee hebben uitgestrooid — keert de teatermaker terug naar de bron van zijn fascinatie. „Blijkbaar moest er wat tijd overheen gaan om dit stuk te maken. Er moest een zekere afstand zijn”, aldus *Vandekeybus*. **CAVIA.** „Alle Grössen decken sich zu” is niet zomaar een ode aan een vriend. *Vandekeybus* denkt dat ook mensen die *Carlo* niet persoonlijk hebben gekend, geboeid kunnen worden door zijn gedachten, door zijn taalgebruik, door zijn figuur kortom. „Omwille van zijn hoge

leeftijd vertegenwoordigt hij een stuk Duitse geschiedenis”, legt *Vandekeybus* uit, „hij stond zeer kritisch tegenover Duitsland. Hij zegt soms harde dingen over zijn land. En hij doet dat in een raar soort taal, een Hamburgs dialect dat hij op een heel speciale manier gebruikt, met bijvoorbeeld een zinsbouw waarbij het werkwoord aan het begin of aan het einde herhaald wordt. Soms vind ik zijn teksten zelfs Beckettiaans. Maar bij *Carlo* is er altijd die vreemde combinatie van aandacht voor het dagelijkse detail en voor diepere gedachten. Anekdotiek en filozofie zitten samen bij hem.”

Verano heeft nooit een letter op papier gezet. De tekst van „Alle Grössen decken sich zu”, zo'n 27 vellen lang, werd moeizaam en geduldig gedistilleerd uit zestig uur videotapes en zo'n honderd audiocassettes waarop *Verano* konverseerde met *Vandekeybus* en zijn vrienden. Eerst was het de bedoeling om een monoloog voor een acteur te maken. „Maar dat had dan een monoloog van minstens acht uur moeten worden en dat kon toch niet”, lacht *Vandekeybus*.

Al gauw werd het project getrimd tot een avondvullend stuk met twee sprekende acteurs en twee stille rollen. De Oostenrijker *Peter Kern* en de Duitser *Thomas Lehnhart* nemen *Verano*'s teksten voor hun rekening. Zij bewonen in de voorstelling een soort gelijkvloerse verdieping. Boven hen woont een meisje, gespeeld door de Vlaamse *Lieve Meeusen*, en onder hen *Herr Baron*, gespeeld door de Baskische danser *Iñaki Azpillaga*.

„Herr Baron”, vertelt *Vandekeybus*, „was de naam van de cavia die bij *Verano* woonde. Het meisje staat zowel voor de studentes die in *Verano*'s *Teilwohnung* leefden — en die hij haatte —, als voor de jonge vrouwen die hij op zo'n charmante manier het hof kon maken.”

Maar alles uitleggen, doet *Vandekeybus* niet graag. Hij gunt de toeschouwer graag de ruimte voor zijn eigen fantasie. En om die te prikkelen, lijken de teksten van *Verano* voldoende raadselachtig. *Vandekeybus*: „Op een dag kwam hij uit zijn bed. Hij zag er heel bleek uit, had nog niks gegeten en wankelde op zijn benen. Hij bekeek zich in de spiegel en ergerde zich aan zijn niet-atletische figuur, aan zijn bleke gelaatskleur. Toen wou hij opeens een zonnebril. Dat staat me veel beter, zei hij. Alle Grössen decken sich zu. Al de groten der aarde, film- en popsterren, verschijnen toch altijd met een zonnebril. *Verano* wilde ook even een grote zijn en zich bedekken. Da's toch een prachtig verhaal.” ■

Edward van Heer

Première op 23/5 in de KVS. Voorstellingen t/m 30/5. (02/217.69.37). Voorstellingen in de Monty van 1 t/m 3/6. (03/238.64.97)

Wim Vandekeybus : een stuk Duitse geschiedenis.